

STORTINGET

Innst. 338 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 99 S (2024–2025)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Investeringer i Forsvaret og andre saker

Til Stortinget

tiltakskapabilitet og prosjekt 6380 – Kystjegerkommandoen oppgradering.

- Informasjon om navnendring for Forsvarets kompetansesenter for logistikk og operativ støtte.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Sammendrag

Hensikten med denne proposisjonen er å be om Stortingets godkjenning til å starte opp to nye investeringsprosjekter, endre omfanget eller kostnadsrammen på fire tidligere godkjente investeringsprosjekter, og å informere Stortinget om en sak.

Utgangspunktet for godkjenning av oppstart og endring av investeringsprosjektene i Forsvaret er de årlige budsjettproposisjonene (Prop. 1 S). Denne proposisjonen fyller således ut budsjettproposisjonen.

Investeringsprosjektene som proposisjonen omtaler, er alle i samsvar med inneværende langtidsplan for forsvarssektoren, jf. Prop. 87 S (2023–2024). De økonomiske rammene i denne proposisjonen er alle i 2025-kroner.

Proposisjonen har følgende innhold:

- Godkjenning av kostnadsramme for ett nytt materiellprosjekt: Prosjekt 1133 – Program Mime leveransebølge 3.
- Godkjenning av kostnadsramme for ett nytt eienoms-, bygg- og anleggsprosjekt: Ørland – nye befalskvarter.
- Godkjenning av endring av kostnadsramme for fire materiellprosjekter: Prosjekt 2559 – Landbasert transportstøtte, prosjekt 5447 – Artillerisystem 155 mm, prosjekt 6359 – Fremtidig maritim minemot-

Komiteens behandling

Komiteen avholdt høring om Prop. 99 S (2024–2025) Investeringer i Forsvaret og andre saker 22. april 2025. Det ble mottatt to skriftlige innspill før høringen, og syv instanser deltok på høringen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Even Eriksen, Nils-Ole Foshaug, Steinar Krogstad og Trine Lise Sundnes, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune, Ola Borten Moe og Trygve Slagsvold Vedum, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Morten Wold, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde, viser til proposisjonen.

Komiteen viser til at investeringsprosjektene i proposisjonen er i tråd med vedtak og budsjettrammer i foregående og inneværende langtidsplan for forsvars-

sektoren, som ble enstemmig vedtatt av Stortinget (Innst. 426 S (2023–2024)).

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til langtidsplanen for forsvarssektoren og eit samla stortings erkjenning av at den nasjonale forsvarsevna er avhengig av å halde på og rekruttere personell. Store investeringar vil i beste fall ha lite effekt og i verste fall gå ut over forsvarsevna om dei ikkje blir følgt opp med ei styrking av personell, drift og vedlikehald. Gode vilkår for dei forsvarstilsette er avgjørande.

Prosjekt 1133 Program Mime leveransebølge 3

Komiteen viser til at Forsvarets kampnære IKT-systemer i land-, luft- og sjødomenet skal moderniseres gjennom program Mime, med mål om å sikre relevant og riktig evne til kommando- og kontroll, situasjonsforståelse og informasjonsdeling.

Komiteen merker seg at Riksrevisjonen i februar 2025 uttaler at det fortsatt er «betydelig risiko» knyttet til programmet, til tross for at Forsvarsdepartementet og underliggende etater har iverksatt tiltaksiden Riksrevisjonens opprinnelige undersøkelse av programmet i 2022.

Komiteen merker seg vidare at beslutning for leveransebølge 3 er utsatt, og at deler av innholdet med selvstendige effekter er tatt ut av leveransebølgen og etablert som et eget prosjekt med styringsramme på 462 mill. kroner. Kostnadsrammen for leveransebølge 3 er 6 143 mill. kroner medregnet merverdiavgift, gjennomføringskostnader og usikkerhetsavsetning.

På generelt grunnlag understreker komiteen viktigheten av at forsvarssektoren kontinuerlig forbereder sin evne til å utøve risikokontroll og gjennomføre prosjekter innenfor vedtatte tids- og budsjettammer.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt merkar seg at Forsvarsdepartementet har sett i verk undersøking og avdekka vesentleg risiko ved Mime-programmet, «særleg innen gevinstrealisering og økonomi, styring, og strategisk partnerskap». Ifølgje proposisjonen har departementet sett i verk ei rekkje tiltak, men det kjem ikkje fram kva desse tiltaka er. Desse medlemene viser også til Riksrevisjonens undersøking og meiner det er behov for meir informasjon om risikoen ved eit så viktig program og kva tiltak departementet har sett i verk.

På denne bakgrunnen fremjar desse medlemene følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa kome attende til Stortinget med utdypande informasjon om Mime-programmet, medrekna risikoreduserande tiltak.»

Prosjekt Ørland – befalskvarter

Komiteen merker seg at hensikten med prosjektet er å erstatte eksisterende kvarter som ikke møter krav til HMS. Totalt skal det etableres 250 befalskvarter gjennom prosjektet. Prosjektets foreslåtte kostnadsramme er 713 mill. kroner inkludert innredning, merverdiavgift, usikkerhetsavsetning og gjennomføringskostnader.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til prosjekt Ørland, der det vert planlagt for 250 nye befalskvarter. Det er viktig å prioritere gode innkvarteringar i Forsvaret, og prosjektet bør derfor startast opp så snart som råd, med mål om slutføring før 2029.

Prosjekt 2559 Landbasert transportstøtte

Komiteen viser til at prosjektets mål er å erstatte Forsvarets lastebiler, som nærmer seg slutten av sin tekniske levetid. Forsvarsdepartementet har innenfor sine fullmakter tidligere godkjent anskaffelser av 125 nye lastevogner, innenfor en norsk-svensk rammeavtale. Stortinget har nylig økt kostnadsrammen til prosjektet for å muliggjøre anskaffelse av ytterligere 100 lastevogner (Innst. 7 S (2024–2025)).

Komiteen merker seg at kostnadsrammen foreslås økt ytterligere, for å gjenskaffe lastevogner og containere donert til Ukraina. Prosjektets foreslåtte kostnadsramme blir 3 388 mill. kroner inkludert merverdiavgift, usikkerhetsavsetning og gjennomføringskostnader.

Prosjekt 5447 Artillerisystem 155 mm

Komiteen viser til at prosjektet tidligere har anskaffet 24 artilleriskyts med tilhørende ammunisjonskjøretøy, materiell for utdanning og logistikk til Brigade Nord. Komiteen merker seg at prosjektets kostnadsramme nå foreslås økt med 5 650 mill. kroner til totalt 11 117 mill. kroner inkludert usikkerhetsavsetning, gjennomføringskostnader og merverdiavgift. Midlene skal brukes til å anskaffe ytterligere 24 skyts til Finnmarksbrigaden med tilhørende reservedeler.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde merker seg at det anskaffes 24 artilleriskyts til Finnmarksbrigaden uten medfølgende ammunisjonskjøretøy, slik det i sin tid ble anskaffet til Brigade Nord (jf. Innst. 83 S (2017–2018)). Disse medlemmer registrerer at det pågår en konseptvalgutredning hvor Finnmarksbrigadens materielloppsett blir vurdert helhetlig, som skal ferdigstilles i løpet av inneværende år (jf. Do-

kument nr. 15:1888 (2024–2025)). Disse medlemmer understreker viktigheten av at Finnmarksbrigaden utrustes på en måte som sikrer full operativ effekt av de nye skytsene.

Prosjekt 6359 Fremtidig maritim minemottiltakskapabilitet

Komiteen viser til at prosjektet skal anskaffe en ny maritim minemottakskapasitet til Sjøforsvaret basert på autonome og ubemannede systemer.

Komiteen merker seg at prosjektets omfang foreslås økt med flere systemer og mer materiell, med mål om å sikre bevegelsesfrihet i norske farvann ved en fremtidig krise eller krig og redusere risikoen for at operasjoner må stanses som følge av utstyrsfeil. Videre skal det gjennomføres relaterte EBA-tiltak på Haakonssvern og i Ramsund innenfor Forsvarsdepartementets fullmakter.

Komiteen merker seg at prosjektets kostnadsramme foreslås økt med 3 970 mill. kroner til totalt 8 737 mrd. kroner, inkludert merverdiavgift, usikkerhetsavsetning og gjennomføringskostnader.

Komiteen viser til at utviklingen innen droneteknologi går raskt. Komiteen mener Prosjekt 6359 Fremtidig maritim minemottiltakskapabilitet bør grundig vurdere muligheten for å også inkludere teknologi og løsninger som er utviklet de siste årene, for å sikre operativ relevans og dra nytte av ressursene som blant annet finnes i norsk næringsliv, inkludert i små og mellomstore bedrifter. Komiteen mener at dette kan bidra til å gjøre prosjektet mer robust og fleksibelt i møte med et skiftende teknologisk landskap.

Prosjekt 6380 Kystjegerkommandoen oppgradering

Komiteen viser til at prosjektet skal anskaffe materiell og EBA, slik at Kystjegerkommandoen kan utvikle seg i henhold til vedtatte ambisjoner. Disse ambisjonene ble utvidet i gjeldende LTP (Innst. 426 S (2023–2024)). Komiteen merker seg at prosjektets kostnadsramme derfor foreslås økt med 344 mill. kroner til totalt 2 980 mill. kroner. Målet er blant annet å styrke Kystjegerkommandoens overvåkningskapasiteter.

Informasjonssaker

Komiteen registrerer at logistikkskolen ved Hærens våpenskole (HVS) skifter navn til Forsvarets skole for logistikk og understøttelse (FSLU) i forbindelse med etablering av treskolemodellen for våpenskolene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti merker seg at investeringsprosjektene i proposisjonen er i tråd med vedtak

i foregående og inneværende langtidsplan for forsvarssektoren. Sistnevnte ble enstemmig vedtatt av Stortinget (Innst. 426 S (2023–2024)).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti tar til etterretning at proposisjonen ikke inneholder nye initiativ for å oppskalere produksjonen av strategisk viktig forsvarsmateriell i Norge, til tross for at den sikkerhetspolitiske situasjonen krever dette. I høringsinnspillene til meldingen kommer det tydelig frem at forsvarsindustrien etterlyser konkrete tiltak, ut over de overordnede og uforpliktende ambisjonene som fremkommer i regjeringens veikart for økt produksjonskapasitet.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til høringsinnspillet fra Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening (FSi):

«Et flertall av tiltakene i veikartet innehar formuleringer som 'vil vurdere', 'vil utrede', 'vil bidra til' etc. Det utløser ikke investeringer. Det er nødvendig med en konkret, tidfestet, og ressursatt plan for å øke produksjonskapasiteten i forsvarsindustrien. [...] Det er lite som tilsier at det på kort sikt blir iverksatt ytterligere tiltak som kan gi forutsigbarhet, slik at industrien kan fatte nødvendige beslutninger om investeringer i økt produksjonskapasitet i Norge.

Industrien opplever liten grad av kriseforståelse og erkennelse av at det er helt nødvendig at myndighetene i mye større grad bidrar til å legge til rette for investeringer, og at tempoet i beslutninger og gjennomføring økes kraftig. Andre nærstående nasjoner viser i betydelig større grad handlekraft og utnytter handlingsrommet.»

Disse medlemmer viser videre til det muntlige høringsinnspillet fra Nammo:

«Det trengs ytterligere investering og støtte, vi har store prosjekter i Norge som fortsatt trenger betydelige investeringer for å realiseres, for eksempel strategisk utbygging av nye raktettmotorlinjer på Raufoss som vil styrke Norges strategiske posisjon.»

Disse medlemmer understreker viktigheten av konstruktiv dialog mellom regjeringen og Stortinget om norsk sikkerhetspolitikk i en krevende internasjonal kontekst, inkludert behovet for å raskt oppskalere produksjonskapasiteten av strategisk viktig materiell.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det gir grunn til bekymring når Arbeiderparti-regjeringen gjennomgående avviser alle forslag fra Stortinget som supplerer og konkretiserer politikk for å øke produksjonskapasiteten i norsk og ukrainsk forsvarsindustri, blant annet Høyres forslag om å kraftig styrke norsk og ukrainsk forsvarsindustri (Dokument 8:132 S (2024–2025)).

Disse medlemmer understreker at regjeringen også har et ansvar for å bedre dialogen med forsvarsin-

dustrien. Uten konkrete tiltak og tett dialog vil oppskaleringen av produksjonskapasiteten gå saktere enn den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen tilsier at den burde gjøre.

Disse medlemmer registrerer at meldingen ikke inneholder investeringer knyttet til den vedtatte oppbyggingen av ny maritim innsatsskvadron (SOTG) ved Ramsund. Disse medlemmer forventer at oppbyggingen går i henhold til vedtatt plan.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen leverer på ambisjonene i Veikart for økt produksjonskapasitet. Det er satt i gang en lang rekke tiltak som svarer på utfordringene Norge står overfor i dag.

Disse medlemmer viser videre til at det etableres en ny maritim innsatsskvadron (SOTG), med utgangspunkt i Ramsund orlogsstasjon, slik Stortinget har vedtatt. Avdelingen vil etableres innen utgangen av 2026. Oppbyggingen av SOTG er forsinket sett opp mot ambisjonen om å oppnå full operativ evne innen utgangen av 2026. Årsaken er forsinkelser i materiell- og byggeprosjekter samt utfordringer med personell- og kompetanseutvikling. SOTG vil derfor i en overgangsfase operere ut fra både Ramsund og Haakonvern. Godkjente og planlagte investeringsprosjekter dekker behovene for å opprette og utvikle SOTG med utgangspunkt i Ramsund samt å bygge opp denne til full operativ evne.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa kome attende til Stortinget med utdjupande informasjon om Mime-programmet, medrekna risikoreduserande tiltak.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 20. mai 2025

Ine Eriksen Søreide

leder

Hårek Elvenes

ordfører

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Investeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2025 kan:

1. Starte opp følgende nye investeringsprosjekter:

Prosjekt	Kostnadsramme
Prosjekt 1133 Program Mime leveransebølge 3	6 143 mill. kroner
Prosjekt Ørland – befalskvarter	713 mill. kroner

2. Endre følgende investeringsprosjekter:

Prosjekt	Kostnadsramme
P2559 Landbasert transportstøtte	3 388 mill. kroner
P5447 Artillerisystem 155 mm	11 117 mill. kroner
P6359 Fremtidig maritim minemottiltakskapabilitet	8 737 mill. kroner
P6380 Kystjegerkommandoen oppgradering	2 950 mill. kroner

II

Forsvarsdepartementet får fullmakt til å justere kostnadsrammene i takt med prisstigningen og som følge av endringer i valutakursene.